

הגעת בכורים לתפקידי ניהול בכירים

מבט אבולוציוני על צריכה וקריירה
מנחה- ד"ר סיגל תפארת
מאת- נטלי אדרי ונועה טולפין

מבוא

כאשר נולד הילד הבכור במשפחה, נוצר מצב בו כל משאבי ההורים מושקעים אך ורק בו והוא אינו צריך להתחלק בהם עם אחים נוספים. נוסף על כך, מבחינה אבולוציונית הורים יעדיפו להשקיע יותר בילד הבכור, היות ו"ערך הרבייה" שלו גבוה יותר, כלומר הסיכויים שיתרבה ויעביר את הגנים הלאה גבוהים יותר. מעבר להשקעה ההורית בבכורים, בכורים נוטים לפתח תכונות של אחריות, מצפוניות במובן של חריצות ובגרות כחלק מהאסטרטגיה שלהם להשגת ההשקעה ההורית. תכונות פסיכולוגיות אלו מקושרות באופן חיובי עם ההגעה לעמדות ניהול בכירות.

השערת המחקר

ילדים בכורים במשפחה יגיעו לעמדות ניהול בכירות יותר מילדים שאינם בכורים.

שיטה

במדגם השתתפו 120 נבדקים (39% בכורים, 68% גברים), הנבדקים מילאו שאלונים מודפסים. השאלונים בחנו את עמדת הניהול באמצעות מספר שאלות: (1) כמות העובדים הכפופים לו במקום עבודתו, (2) מידת חופשיותו לביצוע תפקידו בעבודה, (3) האם מקום עבודתו מספק לו רכב, (4) שינוי בשכר בשש השנים האחרונות. בנוסף נבחנו משתנים דמוגרפיים, סדר הילודה ותכונות המצפוניות כמשתנה מתווך בין סדר הילודה לבין העמדה הניהולית.

ממצאים

בניגוד למשוער, לא נמצא כי בכורים מגיעים לעמדות ניהול בכירות יותר בכל המדדים של עמדת הניהול. כן נמצא מתאם שלילי בין סדר הילודה לבין רמת ההשכלה - $r_{(118)} = -.24, p = .007$. נמצא גם קשר חיובי בין מגורים מחוץ לקיבוץ לבין מידת חופשיותו של הנבדק בביצוע תפקידו בעבודה $r_{(116)} = .18, p = .04$.

דיון

השערתנו כי בכורים יגיעו לעמדות ניהול בכירות יותר לא אוששה. למושג "עמדת ניהול" הגדרות רבות ורחבות, יתכן כי המשתנים אותם בדקנו אינם מקיפים בצורה הרחבה ביותר את המושג "עמדת ניהול בכירה". כמו כן ישנם מחקרים המראים כי אין הבדלי אישיות משמעותיים בין בכורים ללא בכורים - ממצא היכול להסביר מדוע השערתנו לא אוששה. יש לציין כי המתאם השלילי בין סדר הילודה לרמת ההשכלה עולה בקנה אחד עם הספרות אשר גורסת כי לבכורים הישגים אינטלקטואליים גבוהים יותר.